

Pieseň:

Slunce spravedlnosti, Můj Pane Ježíši,
Osvět mne svou milostí V tento čas nynější;
Tys ta hvězda jitřní, Zaskvěj se v srdci mém,
Dej potěšení vnitřní v Duchu dobrotivém.

Zpěv. 747. Tran. 693.

135. Peter a Kornelius

Sk. ap. 10, 1–44.

V Cezarei žil Kornelius, stotník italského prápora, muž nábožný a bohabojný s celým svojím domom. Dával ľudu štedré almužny a ustavične sa modlieval k Bohu. Božím pôsobením sa dozvedel, že v neďalekom meste Jope je apoštol Peter. Poslal teda dvoch služobníkov a zbožného vojaka, aby pozvali Petra do Korneliovhovho domu v Cezarei.

V čase, keď poslovia dochádzali do Jope, Peter mal videnie: Videl z otvoreného neba zostupovať nádobu a v nej všetky možné štvornohé zvieratá, zemeplazy a nebeské vtáctvo a zároveň počul hlas: „Vstaň, Peter, pi a jedz!“ Peter odpovedal: „Nie, Pane, nikdy som nejedol nič poškvrneného a nečistého!“ Aj druhý raz zaznel k nemu hlas: „Čo Boh očistil, to ty nemaj za poškvrnené.“ Tak sa to opakovalo tri razy. Nádoba potom zmizla. Keď Peter bol v rozpakoch, čo znamenalo videnie, práve došli Korneliovi poslovia a oznámili, že ich stotník poslal, aby pozvali Petra do Cezarei.

Peter ich pohostil a vybral sa do Korneliovhovho domu. Keď Peter vchádzal, vyšiel mu Kornelius naproti, padol mu k nohám a vzýval ho. Peter ho zodvihol a riekol: „Vstaň, veď aj ja som len človek.“ Keď vošiel dnu a našiel tam mnohých zhromaždených, riekol im: „Vy viete, že Židovi nie je dovolené pripojiť sa alebo pristúpiť k pohanovi. Ale mne Boh oznámil, aby som nikoho nepokladal za poškvrneného alebo nečistého. Preto prišiel som bez odporu. Teraz sa spytujem, načo ste ma volali?“

Kornelius mu vyrozprával, ako Boh vyslyšal jeho modlitbu a ako dostal pokyn, aby si povolal Petra. Od Petra čaká, že mu vyrozpráva, čo mu prikázal Pán.

Peter hovoril: „Teraz poznávam, že Boh nie je prijímačom osôb, ale že Mu je príjemný, kto v ktoromkoľvek národe sa Ho bojí a koná spravodlivo. Vy viete, čo sa stalo v poslednej dobe, že Boh poslal Ježiša Nazaretského, aby zvestoval pokoj a uzdravenie nemocných. My, apoštolovia, sme svedkami všetkého, čo činil Ježiš v Judskej krajine a v Jeruzaleme, aj ako Ho zamordovali.

Toho Boh vzkriesil v tretí deň. A my sme s Ním jedli a pili po Jeho zmŕtvychvstaní. Nám prikázal zvestovať ľudu a svedčiť, že On je ten Bohom ustanovený sudca živých a mŕtvych. O ňom svedčia všetci proroci, že pre Jeho meno dosiahne odpustenie hriechov každý, kto verí v Neho.“

Zhromaždení, ktorí počúvali Petra, uverili a Boh vylial na nich dar Ducha Svätého.

Vtedy povedal Peter: „Či môže niekto zabrániť pokrstiť vodou tých, čo prijali Ducha Svätého tak, ako aj my?“

Poučenie: Kornelius bol pohan, ale v židovskom prostredí poznal Boží zákon a veril v Hospodina. Mnohí Židia, ktorí uverili v Pána Ježiša a dali sa pokrstiť, mylne sa domnievali, že kresťanom sa môže stať len Žid. Pán Ježiš príkladmi dokázal, že je Spasiteľom všetkého ľudstva, keď pomohol žene kanaánskej, stotníkovi v Kafarnaume a slovo Božie zvestoval žene Samaritánke. Peter tiež váhal, či má vojsť k pohanom, ale Boží hlas „Čo Boh očistil, to ty nemaj za nečisté!“ ho upevnil v presvedčení, že evanjelium sa má zvestovať všetkým ľuďom, bez ohľadu na ich národnú a rasovú príslušnosť.

Apoštol Peter odmietol poctu, ktorú mu vzdával Kornelius. Apoštolovia sa nepokladali za svätých. Božská pocta patrí len Bohu a Ježiši Kristu.

Mat. 4, 10: Pánovi, svojmu Bohu, budeš sa klaňať a len Jemu samému budeš slúžiť!

Pieseň:

S Bohem já chci začítí, Jemuž buď chvála, čest,
Když musela odjítí Noc, a hle, již den jest,
Přestaň, srdce, spátí, Považ Boží milostí
A stroj se dnes s pílností Vše dobré konati.

Zpěv. 746. Tran. 703.

136. Obrátenie Saula

Sk. ap. 9, 1–9.

Saul ešte vždy zúrili proti učeníkom Pánovým, dychtiac po ich vyvraždení. Išiel teda ku veľkňazovi a vyziadala si od neho listy na synagogy v Damasku, aby prívržencov toho učenia poviazaných priviedol do Jeruzalema, mužov aj ženy.

Ako šiel a blížil sa k Damasku, ožiarilo ho zrazu svetlo z neba. Padol na zem a počul hlas, ktorý mu vrazil: „Saul, Saul, prečo ma prenasleduješ?“

On riekol: „Kto si, Pane?“

Odpovedal mu: „Ja som Ježiš, ktorého ty prenasleduješ.“

Trasúc sa a diviac spytoval sa Saul: „Čo chceš, Pane, aby som činil?“

Pán odpovedal: „Vstaň a choď do mesta a povedia ti, čo máš robiť.“

Mužovia, ktorí šli s ním, stáli ako ohromení, lebo počuli síce hlas, ale nevideli nikoho. Vstal teda Saul, ale keď otvoril oči, nič nevidel. I pojali ho za ruky a zaviedli do Damasku. Za tri dni nevidel, nejedol ani nepil.

137. Saul a Ananiáš

Sk. ap. 9, 10–19.

V Damasku bol učeník menom Ananiáš. Tomu povedal Pán vo videní: „Ananiáš, vstaň, choď do ulice, ktorá sa menuje Rovná a vyhľadaj v dome Júdovom Saula, prímením Tarzenského; lebo, hľa, modlí sa.“

Ananiáš odpovedal: „Pane, od mnohých som počul o tom mužovi, koľko zlého narobil Tvojim veriacim v Jeruzaleme. Aj tu má moc od veľkňazov, aby poviazal všetkých, ktorí vyzývajú Tvoje meno.“

Riekol mu Pán: „Len choď, lebo on mi je vyvolenou nádobou, aby niesol moje meno pred pohanov, aj pred kráľov a pred synov izraelských. Lebo ja mu ukážem, koľko má trpieť pre moje meno.“

Odišiel teda Ananiáš, vošiel do toho domu, položil ruky na neho a riekol mu: „Brat Saul, Pán Ježiš, ktorý sa ti ukázal na ceste, po ktorej si prišiel, poslal ma, aby si zase videl a bol naplnený Duchom Svätým.“ A spadli mu z očí ako lupiny, zase videl, vstal a dal sa pokrstiť. Potom prijal pokrm a zmocnel.

138. Prvé vystúpenie Saulovo

Sk. ap. 9, 19–30.

Niekoľko dní zostal Saul s učeníkmi, ktorí boli v Damasku a hneď zvestoval v synagógach Ježiša, že On je Syn Boží. Všetci, ktorí ho počuli, užasli, hovoriac: „Či je toto nie ten, čo v Jeruzaleme hubil všetkých vyznavačov toho mena a aj sem na to prišiel, aby ich poviazaných odviezol ku veľkňazom?“

Ale Saul vystupoval tým neohrozenejšie a Židov, ktorí bývali v Damasku, uvádzal v úžas, dokazujúc, že Ježiš je Kristus.

Keď prešlo hodne dní, Židia sa dohodli, že ho zabijú. Saul však zvedel o ich úklade. Aj brány strážili vo dne – v noci, aby ho zabili. Ale učeníci vzali ho v noci a spustili v koši dolu hradbami.

Keď prišiel do Jeruzalema, pokúsil sa pripojiť k učeníkom, ale všetci sa ho báli, lebo neverili, že je učeník. Ujal sa ho však Barnabáš, uviedol k apoštolom a rozprával im o Saulovom obrátení, i o tom, ako neohrozene kázal v Damasku v mene Ježišovom. A prebýval s nimi v Jeruzaleme, kázal neohrozene v mene Pánovom, rozprával a hádal sa aj s Helenistami (Grékmi). Oni strojili sa ho zabíť. Bratia však odvedli Pavla do Cezarei a poslali do Tarzu.

Poučenie: Saul – Pavel bol od počiatku pod Božou ochranou, takže vykonal veľké Božie dielo.

1. Kor. 15, 10: Z milosti Božej som, čo som, a Jeho milosť nebola pri mne daromná.

Pieseň:

Budíž nám Bůh milostivý A dej nám požehnaní:
Obličej svůj lítostivý obrať k nás zachování,
Aby Jeho svaté dílo Na světě známé bylo,
Zvlášť Pán Ježíš, síla naše, Jenž dán za Mesiáše,
Pohanům k obrácení.

Zpěv. 337. Tran. 394.

139. Počiatky kresťanstva v Antiochii

Sk. ap. 11, 19 – 26.

Veriaci, čo sa boli rozprchlí pre súženie, ktoré prišlo pre Štefana, zašli do Fenície, Cypru a Antiochie, slovo Božie kázali len Židom. Ale v Antiochii aj Grékom (pohanom) zvestovali Pána Ježiša. Ruka Pánova bola s nimi, takže mnohí uverili a obrátili sa k Pánovi. Z Jeruzalema vyslali do Antiochie Barnabáša, ktorý bol muž dobrý, plný Ducha Svätého a viery. Barnabáš priviedol z Tarzu aj Saula (Pavla) do Antiochie. Celý rok pobudli v tomto cirkevnom zbore. V Antiochii sa učenici prvý raz pomenovali kresťanmi.

Poučenie: Meno kresťan znamená toľko ako Kristov.

140. Misijné cesty apoštola Pavla

Apoštol Pavel spočiatku zvestoval evanjelium Ježiša Krista v Antiochii. Na Boží pokyn určili ho na prácu medzi pohanmi.

V sprievode Barnabáša a Marka podnikol svoju prvú misijnú cestu. Vyšiel z Antiochie na Cyprus, Pamfiliu, Pisidiu, Lykaoniu a vrátil sa do Antiochie. Všade zvestoval evanjelium Kristovo a zakladal cirkevné zbory. Roku 49 zúčastnil sa na apoštolskom konvente v Jeruzaleme, kde sa radili, či pohania prv, než by sa stali kresťanmi, musia sa podrobiť Mojžišovmu zákonu (obriezke).

Roku 51 nastúpil Pavel druhú misijnú cestu späť z Antiochie. So spolupracovníkmi Silasom, Timoteom a lekárom Lukášom precestoval Malú Áziu a preplavil sa na Balkánsky polostrov. Tam pôsobil v mestách Filipi, Tesaloniky, Beria, Athény, Korint.

Aj na tretiu misijnú cestu vydal sa apoštol Pavel z Antiochie a to po roku 53. Pôsobil v krajine Galatskej, v Efeze, Troade, Miléte, Cezarei, až došiel do Jeruzalema.

Napokon ako väzňa po strastiplnej ceste na Stredozemnom mori dovedli Pavla do Ríma roku 61.

141. Prvá misijná cesta Pavlova

Sk. ap. kapitoly 13–15.

Učeníci Pavel a Barnabáš z Antiochie Sýrskej preplavili sa na ostrov Cyprus. V meste Salamína zvestoval slovo Božie. Aj vládca krajiny Sergius Pavel uveril Pánovmu učeniu.

Zo Salamíny sa preplavili do Pisidskej Antiochie. Pavel učil v synagóge v deň sobotný o Kristu. Keď Židia vychádzali zo synagógy, prosili Pavla a Barnabáša, aby im aj na druhú sobotu hovorili o veciach Božích. Na druhú sobotu zišlo sa temer celé mesto, aby poslúchali slovo Božie. Ale keď Židia videli zástupy, naplnení závišťou, odporovali tomu, čo Pavel hovoril a rúhali sa. Nato Pavel a Barnabáš povedali im mužne: „Najprv vám sme museli kázať slovo Božie, ale keď ho zavrhuje, obraciame sa k pohanom. Lebo tak nám prikázal Pán:

„Položil som Ťa za svetlo pohanom,
aby si bol spasením až do končín zeme.“ (Iz. 49, 6)

Keď to pohania počuli, zaradovali sa, uverili a velebili slovo Pánovo. A slovo Pánovo sa rozšírilo po celej krajine.

Ale Židia podnietili prenasledovanie proti Pavlovi a Barnabášovi a vyhнали ich.

Keď prišli do Ikonie, vošli do židovskej synagógy a hovorili o Ježišovi tak, že mnohí uverili spomedzi Židov a Grékov. Ale Židia, ktorí neuverili, pripravovali sa, že Pavla a Barnabáša ukameňujú.

V Lystre bol muž, nevládny na nohy, chromý od narodenia. Ten poslúchal Pavla a veril vo svoje uzdravenie. Pavel mu riekol: „Postav sa na nohy!“ Ten vstal a chodil. Keď zástupy videli, čo Pavel urobil, volali: „Bohovia sa pripodobnili ľuďom a zostúpili k nám.“ Barnabáša pomenovali Jupiterom a Pavla Merkurom. Kňaz Jupiterovho chrámu, ktorý bol pred mestom, priviedol ovenčené junce a chcel im ich ako bohom obetovať. Barnabáš a Pavel im to zabránili, hovoriac: „Čo to robíte? Aj my sme Židia vám podobní a zvestujeme vám evanjelium, aby ste sa od týchto márností obrátili k živému Bohu, Stvoriteľovi neba a zeme. Ten Pán aj všetkým pohanom činil a činí dobre, dáva z neba dážď, úrodné časy a potešenie.“ Takými slovami podarilo sa im uspokojiť zástup, aby neobetovali.

Do Lystry prišli Židia z Antiochie a Ikonie a chceli Pavla ukameňovať. Pavel s Barnabášom odišli do Derby.

V Derbe zvestovali evanjelium a získali mnoho učeníkov. Precestovali cez Lystru, Ikoniu a Pisidskú Antiochiu. Všade povzbu-

dzovali učeníkov vo viere a hovorili, že „Skrze mnohé súženia musíme vojsť do kráľovstva Božieho.“ Navštívili ešte mestá Pergu a Atíliu a vrátili sa do Antiochie (Sýrskej), odkiaľ boli vyšli.

Poučenie: Apoštolovia nešli za osobnou slávou, ale zvestovali vždy pravého Boha, Stvoriteľa sveta, ktorého nám zjavil Ježiš Kristus.

142. Apoštolský konvent v Jeruzaleme

Sk. ap. 15, 1–29.

Niektorí, čo prišli z Judska, učili: „Ak nesplníte ustanovenia Mojžišove, nedôjete spasenia.“ Naproti tomu Pavel, Barnabáš a iní učili, že od pohanov, ktorí uveria v Krista, nie je potrebné žiadať, aby sa vo všetkom podrobili Mojžišovmu zákonu.

O tejto otázke, ktorá vyvolávala hádky a spory, rokoval apoštolský konvent v Jeruzaleme (r. 49 n. l.), na ktorom sa zišli apoštolovia a starší.

Na tejto apoštolskej porade sa uzniesli napísať zborom toto uznesenie a napomenutie: „Zaľúbilo sa Duchu Svätému, aj nám neukladať vám nijakého iného bremena, okrem týchto nevyhnutných vecí: aby ste sa zdržiavali mäsa modlám obetovaného, krvi, mäsa zo zaduseného a smilstva. Ak sa týchto vecí budete chrániť, dobre urobíte.“

Apoštolov poverili, aby tento list prečítali a vysvetlili zborom.

Poučenie: Apoštolský konvent jasne ukázal, že kresťanská cirkev nie je len časťou židovstva, jeho sektou, ale že je Pánovou cirkvou, na spasenie všetkých ľudí.

143. Druhá misijná cesta Pavlova

Sk. ap. kap. 16–18.

Pavel a Silas odišli z Antiochie, pochodili Sýriu a Cilíciu a všade utvrdzovali cirkevné zbory vo viere.

V Lystre apoštol Pavel pribral za spolupracovníka Timotea. V Troade mal apoštol Pavel videnie: nejaký muž, Macedóнець, stál pred ním a prosil ho: „Prejdi do Macedónie a pomôž nám!“ Preto sa Pavel rozhodol odísť do Macedónie v presvedčení, že ho Boh posielala, aby tam zvestoval evanjelium.

Z Troady sa preplavili do Filipi. Tam získali bohabojnú ženu Lýdiu pre evanjelium. Vo Filipi Pavel odstránil z istej služobnej

devy veštiaceho ducha. Jej páni chytili Pavla a Sila, vliekli ich na námestie pred sudcov a obžalovali ich, že hlásajú obyčaje, ktoré Rimania nesmú prijať.

Sudcovia rozkázali Pavla a Sila zbičovať a vrhnúť do väzenia. Žalárnikovi prikázali, aby ich bedlivo strážil. Žalárnik urobil podľa rozkazu a nohy im tuho zovrel do klady.

V noci sa Pavel a Silas modlili, spievali Bohu chvály a väzni ich počúvali. O polnoci sa stalo zemetrasenie, takže sa otriasali

základy žalára, všetky dvere sa otvorili a väzňom sa uvoľnili okovy. Keď to žalárnik videl, tasil meč a chcel si vziať život. Domnieval sa totiž, že väzni utiekli. Ale Pavel zavolať silným hlasom: „Neublížuj si, veď všetci sme tu.“

Zalárnik si pýtal svetlo, zbledol a trasúc sa padol na kolena pred Pavlom a Silom, vyviedol ich a hovoril: „Páni, čo činiť, aby som bol spasený?“

Odpovedali mu: „Ver v Pána Ježiša Krista a budeš spasený ty aj tvoj dom!“

Potom mu zvestovali slovo Božie, aj všetkým v jeho dome.

V tú nočnú hodinu prijal ich k sebe, umyl im rany a hneď sa dal pokrstiť aj on, aj všetci jeho domáci. Potom pripravil stôl a veselil sa s celým domom, že uveril Bohu.

Na druhý deň sudcovia poslali drábov s odkazom žalárnikovi: „Vypust tých ľudí!“ Žalárnik im to oznámil. Ale Pavel povedal: „Verejne a bez odsúdenia zbili nás, rímskych občanov, uvrhli do väzenia a teraz nás tajne vyhánajú. To nie; nech sami prídu a vyvedú nás!“

Drábi oznámili sudcom tieto slová. Sudcovia sa preľakli, keď počuli, že sú Rímania. Prišli, vyviedli ich a prosili, aby odišli z mesta.

V meste Tesaloniky Pavel podľa svojho zvyku po tri soboty v synagóge rozprával sa so Židmi o Písmach, vykladal a vysvetľoval im, že musel Kristus trpieť a vstať z mŕtvych. „A týmto Kristom“, hovoril, „je Ježiš, ktorého vám zvestujem.“ Niektorí z nich uverili a pripojili sa k Pavlovi a Silovi, ba aj spomedzi Grékov uverili mnohí. Ale Židia aj tu s nenávisťou brojili proti nim.

Podobne v Berii mnohí ochotne prijímali slovo Božie.

V Aténach Pavel videl, že celé mesto je oddané modlárstvu. Tak sa Pavel zhováral so Židmi v synagóge a na námestí deň po deň so všetkými, s ktorými sa práve zišiel. Aj z epikurejských a stoických mudrcov zrazili sa s ním niektorí. Jedni hovorili: „Čože chce povedať tento tlachač?“ Iní zase: „Tak sa zdá, že hlása cudzie náboženstvo.“ A to preto, že zvestoval Ježiša a vzkriesenie. Chytili ho teda, zaviedli na Areopag, vršok v Aténach, na ktorom bola i priestranná sieň, kde zasadal najvyšší súd, a riekli: „Či môžeme zvedieť, čo je to za nové učenie, ktoré hlásaš?“

Vysvetlenie: Epikurejci boli prívrženci filozofa Epikura, neverili v bohov, šťastie človeka videli v cnosti a v rozumnom užívaní života; neskôr sa oddávali pôžitkárstvu a rozkošiam.

Stoici boli prívrženci filozofie, ktorá sa snažila poznať zákonitosti prírody a dosiahnuť duševnú vyrovnanosť.

144. Pavlova reč na Areopagu

Nato postavil sa Pavel prostred Areopagu a hovoril: „Mužovia, Atéňania, zo všetkého vidím, že ste veľmi bohabojní; lebo keď som chodil po vašich svätyniach a obzeral si ich, našiel som aj oltár s nápisom: „Neznámemu Bohu.“ Nuž Toho, ktorého vy neznáte a predsa ctíte, ja zvestujem, Boh, ktorý stvoril vesmír a všetko, čo je v ňom, pretože je Pánom neba a zeme, nebýva v chrámoch rukami vybudovaných a nedá si slúžiť ľudským rukám, ako by niečo potreboval. Veď On sám dáva všetkým život, dýchanie a všetko. On urobil z jednej krvi všetky pokolenia ľudské, aby obývali celý povrch zeme; stanovil určité časy a hranice ich prebývania, aby hľadali Boha, či by Ho azda nenašli. Veď On nie je ďaleko od nikoho z nás, lebo Ním žijeme, hýbeme sa a trváme, ako aj ktorýsi z vašich básnikov povedal: „Lebo aj my Jeho rod sme.“

Keďže sme teda rod Boží, nesmieme si myslieť, že je Božstvo podobné zlatu alebo striebru alebo kameňu, dielu ľudského umenia a dôvtípu. Boh teraz dáva zvestovať ľuďom, aby sa všetci všade kajali. Lebo určil deň, keď spravodlivo bude súdiť svet skrze Muža, na to ustanoveného a všetkým pomáha veriť v Neho tým, že Ho vzkriesil z mŕtvych.“

Ako počuli o vzkriesení z mŕtvych, jedni sa posmievali a iní riekli: „Aj inokedy ťa budeme počúvať.“

Tak odišiel Pavel spomedzi nich. Niektorí sa však pripojili k nemu a uverili.

Poučenie: Pavel kázal v Aténach zvláštnym spôsobom, aby mu mudrujúci Gréci dobre rozumeli. Evanjelium sa má vždy tak kázať, aby slovu Božiemu každý rozumel.

145. Pavel v Korinte

Pavel odišiel z Atén a prišiel do Korintu. Tu našiel Žida, menom Akvilu, rodáka z Pontu a jeho manželku Priscilu. Prišli nedávno z Itálie, keď cisár Claudius nariadil, aby sa všetci Židia vystaňovali z Ríma. Šiel teda k nim a že bol toho istého remesla – robili totiž šiatre – zostal u nich a pracoval. Každú sobotu viedol rozpravy v synagóge a presviedčal Židov a Grékov. Keď prišli z Macedónie Silas a Timoteus, venoval sa Pavel cel-

kom kázaniu slova a osvedčoval Židom, že Ježiš je Kristus. Mnohí mu odporovali. Predstavený synagógy Krispos však uveril Pánovi s celým svojím domom, aj spomedzi Korinťanov mnohí, ktorí ho poslúchali, uverili a dali sa pokrstiť.

Pán posilňoval Pavla vo videní slovami: „Neboj sa, len hovor a nemlč, pretože ja som s tebou a nikto nesiahne na teba, aby ti ublížil; mám zaiste mnoho ľudu v tomto meste.“

I zostal tam rok a šesť mesiacov a vyučoval slovu Božiemu. Potom sa rozlúčil s bratmi, plavil sa do Sýrie spolu s Prisciliou a Akvilom a prišiel do Antiochie.

Pieseň:

Noc jest přede dveřmi, Tmy obkličují zemi;
Přijď k nám, ó Ježíši, Světlo Tvé ať nás těší,
Nebs' Ty, ó Ježíši, To světlo nejlepší.

Zpěv. 785. Tran. 751.

146. Tretia misijná cesta Pavlova

Sk. ap. kap. 19 – 21.

Pavel v Efeze

Z Antiochie sa vypravil Pavel na tretiu misijnú cestu. Prišiel do Efezu a našiel tam niekoľkých učeníkov. Ale znali len krst Jána Krstiteľa, hoci správne učili o Ježišovi. Preto Pavel veriacich v Efeze pokrstil v mene Pána Ježiša Krista, aby prijali aj Ducha Svätého.

V synagóge neohrozene vystupoval za tri mesiace a presviedčal ľud o kráľovstve Božom. Keď sa niektorí zatvrdili, neposlúchali a potupovali učenie o Ježišovi, odlúčil sa od nich aj s učeníkmi a každý deň hovoril v škole Tyranovej. To trvalo dva roky, takže slovo Božie počuli mnohí, Židia i Gréci.

147. Vzburá v Efeze

V ten čas strhla sa veľká vzburá pre učenie o Ježiši Kristu. Jeden zlatník, menom Demeter, vyrábala strieborné chrámy bohyně Diany (Artemís) a tým dával remeselníkom nemalý zárobok. Ten si ich zavolať aj robotníkov, ktorí pracovali pri tom a hovoril im: „Mužovia, vy viete, že z tohto remesla je náš blahobyť; a teraz vidíte a počujete, že tento Pavel nielen v Efeze, ale temer po celej Ázii prehovoril a odvrátil veľmi mnohých,

lebo hovorí, že bohovia, rukami urobení, nie sú bohovia. A nielen že naše remeslo príde do opovrhnutia, ale aj to, že ani chrámy veľkej Diany nebudú mať za nič a olúpa o božskú velebnosť i ju, ktorú si ctí celá Ázia a celý svet.“

Ako to počuli, vzbĺkli a kričali: „Veľiká je Diana efezská.“ Celé mesto bolo plné vzbury. Všetci sa valili do divadla a vliekli so sebou Macedóncov, Gaja a Aristarcha, spoločníkov Pavlových.

Aj Pavel chcel ísť do zhromaždenia, ale učeníci mu nedovolili.

Celé zhromaždenie bolo samá trma – vrma.

Mestský pisár utíšil zástup. Vysvetlil všetkým, že Pavel a jeho spolupracovníci neurobili nič, čo by sa protivilo zákonu. Zhromaždenie rozpustil.

Keď sa vzburá utíšila, Pavel sa rozlúčil s učeníkmi a vybral sa do Macedónie. Pobudol v Troade, kázal slovo Božie v zhromaždení a zachránil mládenca, ktorý vypadol z okna na treťom poschodí.

Poučenie: Zlatník Demeter zo zaslepenosti a ziskuchtivosti chcel apoštolom ublížiť. Pán Boh ich ochránil.

148. V Miléte

Na spiatocnej ceste z misijnej práce do Jeruzalema Pavel sa zastavil v Miléte. Do Milétu povolal starších z cirkevného zboru v Efeze a hovoril im: „Vy viete, ako som slúžil Pánovi vo všetkej pokore, so slzami a v pokušeniach, čo prichádzali na mňa pre úklady židovské. Ale vydával som svedectvo aj Židom, aj Grékom, aby sa obrátili k Bohu a verili v nášho Pána Ježiša Krista. Teraz idem do Jeruzalema a neviem, čo ma tam očakáva, akiste väzenie a súženie. Ale mne život nestojí za reč, len nech s radosťou dokonám beh a službu, ktorú som prijal od Pána Ježiša: svedčiť o evanjeliu milosti Božej. Viem, že už nevidíte viac mojej tváre. Bedlite teda o seba a o celé stádo, v ktorom vás Duch Svätý ustanovil za biskupov, aby ste pásli cirkev Božiu, ktorú si Pán vydobyl svojou krvou.“

Teraz už porúčam vás Pánu Bohu a slovu Jeho milosti. Ani striebra, ani zlata, ani rúcha nežiadal som od nikoho. Veď sami viete, že tieto ruky vyrobili všetko, čoho nám bolo treba, mne aj tým, čo boli so mnou. Ukázal som vám príklad, že musíme pracovať, ujímať sa slabých a pamätať na slová Pána Ježiša: Blahoslavenejšie je dávať, ako brať.“

Potom sa s nimi pomodlil a rozlúčil. Vyprevadili ho až na loď.

Z Milétu okolo Cypru plavili sa do Týru a prišli do Cezarey. Z Cezarey došiel Pavel so spolupracovníkmi do Jeruzalema.

Poučenie: Láska apoštolov k ľuďom, ktorých získali pre Krista, viedla k tomu, že sa ustanovením starších postarali o duchovný život v zbere. Toto ustanovenie sa v kresťanskej cirkvi dodnes zachovalo. Sú to naši presbyteri, ktorí sa majú starať o zbory, senioráty a generálnu cirkev.

149. Pavel v Jeruzaleme

Sk. ap. 21.

V Jeruzaleme chodil Pavel so svojimi priateľmi do chrámu. medzi nich. Pavel im dopodrobna vyrozprával, ako Pán Boh požehnával jeho službu medzi pohanmi.

Ale jeruzalemskí Židia na smrť nenávideli Pavla za to, že najprv s nimi prenasledoval kresťanov a potom sám sa stal kresťanom a kázal Krista. Videli v ňom odpadlíka a úhlavného nepriateľa židovstva. Preto ho chceli zahubiť.

V Jeruzaleme chodil Pavel so svojimi priateľmi do chrámu. Niektorí Židia ho poznali, obvinili ho, že doviedol do chrámu pohanov a vzbúrili proti nemu židovský ľud. Oborili sa na Pavla, bili ho, vliekli ho von z chrámu a chceli ho zabiť. Keď sa rímsky veliteľ dozvedel, že sa ľud búri, prišiel s vojskom, kázal Pavla sputať a odvieť do kasárni. Pavel požiadal veliteľa, aby mohol k ľudu na svoju obranu prehovoríť. Veliteľ mu dovolil. Pavel rozpovedal ľudu, že je rodák z Tarzu, u Gamaliela sa vyučil židovskému zákonu a prenasledoval kresťanov. Ale na ceste do Damasku, keď išiel kresťanov ničiť, zjavil sa mu Ježiš Kristus, on Mu uveril, dal sa pokrstiť a zvestoval evanjelium Ježiša Krista Židom i pohanom.

Len čo to povedal, Židia skríkli silným hlasom: „Preč zo zeme s takýmto človekom, lebo nie je hoden žiť!“

Veliteľ rozkázal Pavla odvieť do kasárne, zbičovať ho, aby sa dozvedel, čo zlého vykonal. Pavel sa proti bičovaniu ohradil, že rímskeho občana neslobodno bičovať, ak nie je odsúdený. Keď veliteľ zistil, že Pavel je skutočne rímskym občanom, správal sa voči nemu mierne.

Na druhý deň veliteľ dal Pavla predviesť pred židovskú radu. Boli tam farizeji i saduceji. Pavel prehovoril: „Mužovia, bratia,

som farizej, syn farizejov a pre moju nádej, pre vieru vo vzkriesenie ma súdia.“ Ako to povedal, povstal rozkol medzi farizejmi, ktorí verili vo vzkriesenie a saducejmi, ktorí hovorili, že niet zmŕtvychvstania.

Spomedzi farizejov povstali niektorí zákonníci a hovorili: „Nič zlého nenachádzame na tomto človeku!“ Keď povstal medzi farizejmi a saducejmi veľký rozkol a hádky, veliteľ rozkázal odvieť Pavla do tábora.

Veliteľ sa dozvedel, že niektorí Židia sa zaprisahali Pavla zavraždiť. Poslal teda Pavla v sprievode veľkého počtu vojakov do Cezarey k vládarovi Felixovi a v sprievodnom liste napísal, že sa Pavel nedopustil žiadneho zločinu.

Vladár Felix riekol Pavlovi: „Vypočujem ťa, keď prídu tvoji žalobníci.“

Po piatich dňoch prišiel veľkňaz Ananiáš so staršími z Jeruzalema do Cezarey a žalovali vládarovi na Pavla. Ale Pavel ich žalobu podvrátil. Vladár Felix odročil súdne rokovanie a Pavla nechal v ľahkom väzení.

Po dvoch rokoch vládarom v Cezarey sa stal Porcius Festus. Židia obnovili žalobu proti Pavlovi. Na súdnom rokovaní v Cezarey Židia prednášali ťažké žaloby proti Pavlovi, ale ich nemohli dokázať. Pavel sa bránil: „V ničom som sa neprevinil ani proti židovskému zákonu, ani proti chrámu, ani proti cisárovi.“ Festus chcel preukázať priazeň Židom, opýtal sa Pavla: „Či chceš ísť do Jeruzalema, aby si tam bol súdený pred mnohú v tejto veci?“ Ale Pavel odpovedal: „Stojím pred súdnou stolicou cisárovou, nech ma tá súdi. Odvolávam sa k cisárovi.“ Vtedy Festus odpovedal: „Odvolal si sa k cisárovi, k cisárovi pôjdeš.“

O niekoľko dní prišiel do Cezarey kráľ Herodes Agripa II. s manželkou. Festus hovoril kráľovi o Pavlovi a o žalobe Židov proti nemu, ktorá neobsahovala obvinenia zo zločinov, ale náboženské hádky pre Ježiša Nazaretského, i o tom, že sa Pavel ako rímsky občan odvolal na súd k cisárovi do Ríma. Nato riekol kráľ Agripa: „Aj ja bych si žiadal počuť toho človeka.“

Na druhý deň Pavel pred obidvoma vládarmi mocne svedčil o Ježiši Kristu. Keď však povedal, že Ježiš vstal z mŕtvych, Festus zvolal: „Blázníš, Pavel! Tvoja veľiká učenosť ženie ťa do bláznovstva.“

Pavel pokojne odpovedal: „Nebláznim, ale hovorím pravdivé a rozumné slová.“ Potom sa Pavel obrátil na Agripu a povedal mu: „Či veríš prorokom, kráľ Agripa? Viem, že veríš.“

I povedal Agripa Pavlovi: „Bezmála by si ma presvedčil a urobil zo mňa kresťana.“

Pavel riekol: „Žiadal by som si od Boha, aby nielen ty, ale všetci, ktorí ma dnes počúvate, stali ste sa prv alebo neskôr takými, ako som ja; okrem týchto pút.“

Festus a Agripa sa zhodli v mienke: „Tento človek nerobí nič, za čo by zasluhoval smrť alebo žalár.“ Agripa povedal Festovi: „Tento človek mohol byť prepustený, keby sa nebol odvolal k cisárovi.“

Poučenie: Keď sa Židia postavili proti Pavlovi, jeho rímske občianstvo bolo mu významnou ochranou proti ich svojvôli. Tak Pán Boh použil i Pavlov pôvod na zvesť evanjelia, lebo sa ako rímsky občan dostal do Ríma, hlavného mesta Rímskej ríše.

150. Pavlova cesta do Ríma

Sk. ap. 27, 28.

Apoštola Pavla s inými väzňami vypravili do Ríma na lodi pod dozorom rímskych vojakov. Veliteľom vojenského sprievodu bol stotník cisárskeho prápora Július. Stotník Július sa voči Pavlovi správaj vľúdne. V prístavoch mu dovolil vystúpiť na breh a navštíviť kresťanov v meste. Loď pokojne plávala až po ostrov Krétu. Keďže sa blížila zima a plavba v zime býva nebezpečná, Pavel radil, aby na Kréte prezimovali. Stotník však spoliehal na skúsenosti lodníkov a rozkázal, aby v plavbe pokračovali. Nastala prudká búrka na mori, takže lodníci loď neovládali. Za štrnásť dní nevideli slnko ani hviezdy a tak lodníci nepoznali smer lodi. Všetci strácali nádej na záchranu. Vtedy im povedal Pavel: „Môj Boh mi zjavil, že sa všetci zachránime. Nestrácajte nádej a buďte dobrej mysli!“

Na druhý deň blížili sa k nejakému brehu. Predná časť lode uviazla, zadná časť sa však pod návalom vln rozpadla. Vojaci radili pobíť väzňov, aby niektorý z nich nevyplával a neutiekol. Ale stotník chcel zachrániť Pavla a prekazil to. Nariadil, aby všetci poskakali do vody a aby sa každý zachránil, ako môže. Všetci sa dostali na breh a zistili, že sú na ostrove Malte.

Z Malty cestovali inou loďou k talianskemu brehu. Zastavili sa v Syrakúzach na Sicílii, odtiaľ sa preplavili do Regia a ďalej do Puteol. Pavla veľmi potešilo, že mu prišli naproti niektorí kresťania z Ríma.

V Ríme stotník odovzdal väzňov veliteľovi posádky. Pavlovi dovolili bývať samotnému s vojakom, ktorý ho strážil. Pavel prijímal návštevy na svojom byte. Od rána do večera vykladal,

svedčil o kráľovstve Božom a presviedčal o Ježišovi z Mojžišovho zákona a z prorokov. Niektorí uverili jeho rečiam, iní však neuverili.

Pavel zostal celé dva roky v najatom byte, kázal o kráľovstve Božom a učil o Pánu Ježiši Kristu.

Po dvoch rokoch Pavla oslobodili. Potom vykonal misijnú cestu do Španielska a ešte raz na východ. Pravdepodobné je, že pri druhom príchode do Ríma za krutého prenasledovania kresťanov cisárom Nerónom zahynul mučeníckou smrťou.

Poučenie: Apoštol Pavel v hlavnom meste vtedajšieho sveta, v Ríme, evanjelium Ježiša Krista zvestoval veľmi horlive. Vedel, že je Božou vôľou, aby sa všetkým ľuďom zvestovalo evanjelium.

Tim. 4, 7-8: Dobrý boj som dobojoval, beh dokončil a nastal mi čas odchodu. Už mi je pripravený veniec spravodlivosti, ktorý mi dá v onen deň Pán, ten spravodlivý sudca, a to nielen mne, ale aj všetkým, ktorí milovali Jeho zjavenie.

Pieseň:

Já jsem v světě dobrý boj Výborně bojoval
A Kristu Pánu svému Víru jsem zachoval,
Již jsem všechněch žalostí Sproštěn, běh jsem skončil
A Pán Bůh do radosti Mou duši povolal.

Zpěv. 827 · Tran. 917.

VII. Z LISTOV APOŠTOLA PAVLA

151. Ospravedlnenie z viery

Rim. 3, 21 – 24, 28 – 31.

Ale teraz sa bez zákona zjavila spravodlivosť Božia, ktorú do-svedčuje zákon i proroci, a to spravodlivosť Božia z viery v Krista Ježiša všetkým veriacim, lebo niet rozdielu: všetci totiž zhrešili a nemajú slávy Božej, ale ospravedlnení bývajú zdarma z Jeho milosti skrze vykúpenie v Kristu Ježiši.

Lebo tak veríme, že človek ospravedlnený býva vierou bez skutkov zákona. Alebo či je Boh len Bohom Židov? A či nie aj pohanov? Áno, aj pohanov.

Či teda vierou rušíme zákon? Vôbec nie! Ale platnosť zákona potvrdzujeme.